

2. Баранов С. О. / Тіньова економіка: сутність, причини, соціально-економічні наслідки та шляхи подолання в Україні, 2015 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://visnyk.academy.gov.ua/wp-content/uploads/2015/10/08-3-2015.pdf>

3. Тіньова економіка в Україні: стан, тенденції, шляхи подолання [Текст] : аналіт. огляд / [упоряд.: С. С. Чернявський, В. А. Некрасов, А. В. Титко та ін.]. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2017. – 152 с.

4. Тіньова економіка в Україні: масштаби та напрями подолання. – К. : ШСД, 2016. – 31 с.

Віктор Броніславович КРИВИЦЬКИЙ

*Здобувач кафедри податків та фіскальної політики
Тернопільський національний економічний університет*

ТЕОРЕТИЧНИЙ БАЗИС МИТНОГО КОНТРОЛЮ ТА ЙОГО МІСЦЕ У ПЛОЩИНІ МИТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Економічні, політичні та соціальні зміни, що виникають на сучасному етапі, надають можливість подальшого прогресивного розвитку країни як органічної підсистеми світової економіки. Пріоритетами для країни мають стати забезпечення прав та свобод суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності під час переміщення товарів, предметів, транспортних засобів через митний кордон України і спрощення митних процедур та приведення вітчизняного митного законодавства у відповідність до європейських стандартів.

Здійснення державної митної політики залежить від багатьох чинників, одним із яких є створення такої системи митного контролю, яка здатна ефективно виконувати функції державного нагляду й контролю та захищати економічні інтереси країни у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Розширення функцій митного контролю (від простого підтвердження достовірності даних митних декларацій на товари та транспортні засоби, що перетинають митний кордон держави, до перевірки дотримання заявленого митного режиму, механізму митного оподаткування і правильності відображення зовнішньоекономічних операцій у системі обліку суб'єкта господарювання після митного оформлення), що мало відбутися з моменту приєднання України до рішень Кіотської конвенції, на жаль, так і не відбулося у необхідному для захисту економічних інтересів держави обсязі [1, с. 145].

Митний контроль займає важливе місце у загальній ієрархії систем. Виходячи з того, що митна система представляє собою сукупність тарифних і нетарифних інструментів, форм, принципів і методів їх встановлення, зміни чи відміни, механізм який налагоджує своєчасну й повну сплату митних платежів, контроль та відповідальність за митні правопорушення, а також державні органи, яким доручено здійснювати обов'язки, щодо реалізації митної політики, митному контролю відводиться важливе значення, як високоефективному і всеохоплюючому інструментові забезпечення національних інтересів держави [2, с. 160].

Митний контроль відіграє провідну роль у митній системі держави і виступає її функціональною складовою (рис. 1) поряд з митним оформленням й декларуванням товарів.

З теоретичної точки зору митний контроль виступає різновидом державного, як правової форми митної діяльності. Митний контроль також розглядають як один із засобів реалізації митної політики держави та одночасно сукупність заходів, що здійснюються органами ДФС. Така сукупність заходів реалізується з метою

забезпечення дотримання учасниками митних відносин вимог норм митного законодавства. Його основна мета – визначення за допомогою різного роду контрольних заходів відповідність проведених суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності дій у сфері митної справи вимогам норм митного законодавства та виявлення на основі цього митних правопорушень [3, с. 183].

Відповідно до Митного кодексу України, митний контроль – це сукупність заходів, що здійснюються виключно органами ДФС для виконання мінімуму митних процедур з метою забезпечення додержання митного законодавства. Митному контролю притаманна вибірковість, тобто форми та обсяги контролю, достатнього для забезпечення дотримання митного законодавства при митному оформленні обираються митницями на підставі результатів застосування системи управління ризиками [4].

Рис. 1. Місце митного контролю у площині митної системи України
Джерело: побудовано на основі [2, 3]

Митний контроль утворює цілісну систему заходів, які реалізуються митницями ДФС України, невід’ємність системи управління ризиками зумовила формування такої системи, яка відповідає світовим вимогам і стандартам. У ланцюжку комплексного контролю, митний контроль та оцінка ризиків, з метою забезпечення

економічної безпеки, представляють незмінний сумісний процес, що розпочинається в момент комплектації вантажів експортером і триває до вивозу з постійним інспектуванням цілісності вантажів при недопущенні небажаного дублювання заходів контролю. Для того, щоб таке визнання заходів контролю стало можливим, митні органи повинні узгодити між собою стандарти контролю та управління ризиками, обмін розвідувальними даними і даними по профілізації ризиків, а також взаємний обмін митними даними із врахуванням роботи, яка була розглянута в контексті Глобальної інформаційно-розвідувальної стратегії СОТ [5]. Такі угоди мають передбачати можливість спільного моніторингу або контролю якості з метою відстеження процедур дотримання стандартів.

Література:

1. Менліосманов З.Т. Митний контроль в Україні: сутність, функції, принципи та місце в системі державного фінансового контролю / З.Т. Менліосманов // Науковий погляд: економіка та управління. – 2016. – № 2. – С. 144-154.
2. Годованець О.В. Митний контроль: сутність та економічний зміст / О.В. Годованець // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. – 2016. – Випуск 20, ч. 1. – С. 159-163.
3. Білуха М.Т. Митний контроль: організація і методологія / М.Т. Білуха, Т.В. Микитенко // Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право) – 2014. – № 1(64). – С. 181–187.
4. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI (Редакція станом на 25.11.2018) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
5. Рамкові стандарти безпеки і полегшення світової торгівлі : Багатостороння угода від 01.06.2005р. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/976_003.

КРИСЬКО І. В.

студентка факультету фінансів

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

к.е.н. кафедри фінансів ім. С.І. Юрія Петрушка О. В.

ПРОБЛЕМИ ЗБАЛАНСУВАННЯ БЮДЖЕТУ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Стабільне функціонування держави багато в чому залежить від раціонального формування та ефективності практичної реалізації механізму соціального захисту, зокрема, у сфері пенсійних відносин. Тому на сьогоднішній день проблема ефективного функціонування Пенсійного фонду України (ПФУ), який є основним елементом загальнодержавних фондів соціального страхування є актуальною як ніколи.

Ефективна діяльність ПФУ є важливою умовою сталого людського розвитку, проте вона неможлива в умовах постійного дефіциту бюджету. Дефіцит фонду в розмірі 139,3 млрд. грн. є великою проблемою для економіки. З одного боку, це великий тягар для бюджету, а з іншого - неможливість забезпечити достойні пенсії нашим громадянам. Така вкрай складна ситуація з виконанням бюджету ПФУ взагалі ставить під загрозу виконання Фондом своїх зобов'язань перед одержувачами пенсій вже у недалекій перспективі.